

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za Jugoslavijo . . . K 10—
» ostalo inozemstvo » 15—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 20 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnoštevilni račun št. 96.232.

Leto XXXVIII.

Celovec, 28. februarja 1919.

Št. 9

Francoska komisija v Celovcu.

Pretečeni četrtek dopoldne ob 9. uri je nenadno prišla v Celovec francoska komisija, poslana od francoske orientalske armade iz Beograda, obstoječa iz generalštabn. kapetana R. Vaulande, štabn. zdravnika dr. Reverdin in tolmača dr. Rapoca.

Pripeljala se je v avtomobilu preko Veličkovca ter se podala v pisarno dr. F. Müller-ja.

Komisija je k sebi povabila na razgovor zastopnike komisarijata in nekaj drugih tu bivaajočih Slovencev.

Okrog avtomobila, ki je obstal pred dr. Müllerjevo pisarno v Kramarjevi ulici, nabrala se je kmalu velika množica vojaštva in civilnega občinstva vseh slojev in vse starosti obeh spolov. V tej naraščajoči množici se je raznesla vest, da se je vrnil dr. Müller v — francoski uniformi. Najbrže so zamenjali dr. Rapoca z dr. Müllerjem, ki sta oba visoke in sloke postave. Razburjenje proti dr. Müllerju je postajalo čedalje hujše, hotelo se je kar v hišo in pisarno udreti in ga poiskati, grozilo se je, da se ga kamna in obesi itd. Celo soldatenrat je hotel nesrečnega dr. Müllerja dobiti v svojo pest. Gorje bi mu bilo, ako bi res bil porabil predpustni čas in prišel oblečen kot francoski častnik. Da se prepreči kaj hujšega, je orožništvo oz. policija zasedla vežo in stopnjice.

Medtem, ko se je to viharo nabiranje ljudstva na ulici godilo, je francoska komisija mirno razpravljala z našimi zastopniki v dr. Müllerjevi pisarni. Kakor čujemo iz zanesljive strani, je šlo za važne zadeve (vpostavitve železničnih zvez, prehrana itd.). Komaj pa se je razgovarjalo četrte ure, prišla sta v sobo zastopnik magistrata in zastopnik vojnega poveljnika ter sta osorno zahtevala, da se francoska častnika izkažeta, kdo sta, v kak namen sta prišla, zakaj zaslišujeta samo Jugoslovane in ne tudi predvsem Nemcev, in zakaj se nista javila ne pri tukajšnjih vojaških, ne pri civilnih oblastvih; ako vsega tega ne napravita ozir. ako se ne legitimirata, ne morejo več garantirati za posledice, ne za njiju, ne za druge gospode.

Kapetan R. Vaulande jima je mirno pojasnil, da sta francoska častnika od gen. štaba orientalske armade, da smeta prosto potovati po Nemčiji in Avstriji, kamor in kedar hočeta in govoriti s komur hočeta, da sta prišla na delo in ne na obiske, da občujeta z Jugoslovani kot s prijatelji, da zase ne rabita od strani tukajšnjih oblasti nobene varnosti, pač pa zahtevata, da one varujejo navzoče jugoslovanske gospode pred vsemi nepravilnostmi. Ton nemških gospodov, h kojim je za tolmača pristopil še baron Distl, je postajal polagoma čedalje zmernejši, in ko se je naposled kapetan V. legitimiral, so mirno odšli, rekši, da za maso, ki zunaj čaka in si hoče ogledati to komisijo, ne prevzamejo nobene odgovornosti.

Francozi so potem, ogorčeni po neobičajnem nastopu nemških gospodov, takoj zaključili nadaljno posvetovanje, češ, da so iz tega doživljaja razvideli vse razmere, in da jim drugih pojasnil ni več treba. Imeli so pač dovolj tona, ki ga niso vajeni! In vsled tega tudi z Nemci niso stopili v noben stik, če so to sploh hoteli storiti.

Od soldatenrata sta v pisarno vstopila dva podčastnika, ki sta hotela s Francozi govoriti. Ti so djali, da ž njimi nimajo ničesar opraviti, ter so mirno šli mimo njih in skozi kričevo in razburjeno nemško množico do avtomobila, ki ga pa množica ni hotela prej pustiti dalje, dokler ni policijski načelnik izjavil, da so se legitimirali in da dr. Müllerja ni tu.

Pri obedu sta Francoza navzočim zastopnikom v najprijaznejšem občevanju razlagala razmerje Francozov in njih namere z nami.

Nemci pa si imajo sami sebi zahvaliti, ako ž njimi niso marali razpravljati.

Pri odhodu teh častnikov smo dobili najboljšo nado za bodočnost.

Kako so celovski Nemci razumeli ves dogodek s to komisijo, smo lahko razvideli iz poročil v »Fr. Stimmen« in »Kärnt. Tagbl.«

Francoska komisija in deželna zbornica.

V seji dne 21. februarja so stavili major Klimann in tovariši na deželnega upravitelja

dr. Lemischa vprašanje, ki se tiče prisotnosti francoske komisije v Celovcu. Vprašanje izvaja: »Dogodki s francosko komisijo so znani. 19. februarja je došlo iz Volšperga brzozjavno poročilo, da dojdeta 2 francoska oficirja, prišedši iz Labuda, v Celovec. Stanovanje je bilo naročeno, Francoza pa nista prišla, ampak sta šele 20. februarja ob 9. uri 30 minut došla v Celovec. Deželni poveljnik je izvedel šele po osehah, da se nahajata Francoza v dr. Müllerjevi pisarni. Pozvali smo telefonično magistratnega svetnika dr. Kopperja, naj zahteva od tujcev legitimacije. Nasproti dr. Kopperju sta se Francoza izkazala za člana orientalske armade in sta se pri tem protivila. Namena svojega potovanja nista hotela pojasniti. Med tem časom se je v Kramarsko ulico steklo veliko ljudstva in množica je zahtevala, da se ji izroči dr. Müller, ki je baje prišel s Francozi. V navzočnosti dr. Kopperja in barona Distlerja kot tolmača je vstopil Klimann v dr. Müllerjevo pisarno, kjer so bili razen dveh Francozov še Slovenci. Gospodje so imeli pred sabo zemljevide in so pridno pisali v beležnice. Ugovor, da je kršil mednarodno dostojnost, je francoski stotnik zavrnil in pretel z najstrožjimi sredstvi, če bi se kaj dogodilo. Francozi da so zmagovalci, mi premagani in da imajo pravico potovati kamor hočejo. Ko smo omenili ameriško komisijo, jima je bilo to vidno neprijetno in priznala sta se kot prijatelja Jugoslovancov. Razburjena množica ni zasedla samo Kramarske ulice, ampak tudi hišo do vhoda v pisarno. Zahtevala je dr. Müllerja. Z veliko mujo smo umirili množico.« Tako je vprašal Klimann, in kaj je odgovoril dr. Lemisch? Rekel je, da deželna vlada še ne more v tej zadevi podati jasne izjave. Nasprotniki se ne utrudijo in skušajo na narodno vprašanje v svojem smislu ugodno vplivati. Pokazali so to na Dunaju, v Ljubljani in v Parizu. Potrebno je, da vsak dan natančno opazujemo, da zapazimo, kaj se godi na nasprotni strani. Delo se mora vršiti enotno. Razdelitev Koroške se mora iz geografskih in gospodarskih vzrokov zabraniti. Stališče deželnega zbora je bilo v tem oziru že dostikrat pojasnjeno. Znano je, da so koroški Slovenci naj-

Podlistek.

Kontrolorja Prosenova prvo laživdovstvo.

Spisal J. Z.

1.

Kontrolor Prosen je bil mirna duša, ki je v dolgih tridesetih letih dan za dnem živel podnevu v pisarni, po noči v gostilni in kavarni, proti jutru pa se je znašel v svoji tih sobici, ki je kakor osirotela devica celih 16 ur nanj čakala, kajti zjutraj od osme ure pa do polnoči možica ni bilo na spregled. Spričo tako urejenega življenja se ni čuditi, ako ga niso drugodi poznali, nego njegovi maloštevilni znanci v uradu, isti maloštevilni znanci v gostilni pri »Pitanem volu« in isti maloštevilni znanci v kavarni, ki pa ni bila družega, nego sosedna soba vsakdanje gostilne, kamor je inteligenca opoldne in zvečer zahajala. Izmed ženskih bitij je poznal natakario Pepi, ki je opoldne stregla in zvečer dremala, ter gostilničarko, gospo Kodretovo, ki se je pa navadno le okoli štedilnika sukala in samo okoli enajste ure ponoči je prišla tudi v sobo, da je gospode za božjo voljo prosila, naj vendar enkrat nehajo naročati četrinke in vrčke, naj popuste cigarete in karte in se spravijo spat. To enakomernost je kaj neprijetno predramila novica o kontrolorjevi ženitvi. V petek popoldne in zvečer je bil še popolnoma po navadi v uradu in gostilni, v soboto zjutraj se je javil za tridneven dopust, v gostilni je hrano za drugi dan odpovedal, v nedeljo so ga pa enkrat za trikrat oklical in v

Ljubljani enkrat za vselej poročili. V pondeljek zjutraj je priromal že domov, pa ne več sam, zraven njega je stopala zadovoljna ženica. Kdaj jo je spoznal, kako sta se pomenila, kako je mogel vse tako lepo prikriti, je bila klepetcem in klepetuljam uganka, katero še danes niso rešili in mi jim jo radevolje prepustimo, da jo dalje razvozljujejo. Staro fanto je postalo mlad mož, in to nam zadostuje!

Našega mišljenja je bil tudi Prosen sam, ki je mirno pustil ljudi ngibati in se ni brigal za družega kakor za svojo pridno ženico, kateri je delal take poklone, kakor jih dela pastaričica, to je tista ptičica, ki vedno z repom pomiga, kadar na suho sede. S tem ne trdimo, da je tudi Prosen na suho sedel, kajti on in žena sta bila srečne združitve tako vesela, da oba nista vedela, kako bi drug drugemu stregla. On je šele sedaj spoznal, koliko drazega časa in denarja je v družbi zapravil in kako je prijetno, po kosilu pušiti pipo na domačem kanapeju, ali čitati knjigo in časopise po domači večerji. Gospa sama pa se je kraj soproga tako veselo razvijala, da je šele sedaj prav uvidela dolgočasen položaj samskih ljudi, prepuščenih ljudskim jezikom in lastnemu dolgočasju, ko je vendar vsako žensko bitje ustvarjeno za zakon kakor blagodejni dež za izsušeno prirodo.

Ker sta se za poroko hitro odločila, je bilo treba še marsikaj prikupiti in dokupiti, česar ni bilo dobiti doma, temveč se je bilo treba peljati v Ljubljano. V uradniških družinah, pa tudi drugodi, prepuste take skrbi gospodje svojim soprogam, ki kot varčne gospodinje vse bolje in ceneje kupijo od svojih mož, ki tega niso vajeni.

Zato je bilo samoposebi umevno, da se je gospa kontrolorjeva sama namenila v deželno mesto, kar je tem lažje storila, ker so živeli ondi znanci in sorodniki, pri katerih se je o takih prilikah tudi že pred možitvijo oglašala. Tako se je torej obljubljalo, da postane Prosen nekaj dni začasni vdovec in grozila mu je gostilna in kavarna, katera se je bil dobri mož že kar odvadil, in nič kaj mu ni ugajalo, ko se je spomnil na zakajene sobe, polite prte in vsakdanje gostilniško govorjenje. Te skrbi pa mu je vestna ženica hitro odpravila, kajti obljubila mu je, da mu bo hrano za tista dva dni že naprej pripravila, sobo pospravi stara Neža, ki jim hodi pomivat, zvečer naj pa stopi na četrtno »k volu«, kjer ga že itak od poroke niso videli.

Zadeva je bila povoljno urejena in na štedilniku novoporočencev se je kmalu po tem sklepu kahal precejšen lonec krompirja, enako velik pisker zelja, v katerem so počivale tri kranjske klobase, in posebno velika posoda črne kave. V praznici zraven štedilnika se je pekel hleb belega kruha in določeno je bilo tudi mleko, koje prinese mlekariča ob 6. uri zjutraj in ga postavi na omaro pred kuhinjo. Edino to bi moral Prosen sam zavreti, kar je kimajoč zadovoljno pritrdil, vse drugo bo pripravljeno: zelje se pogreje — devetkrat pogreto zelje je posebna delikatesa; krompir bo enkrat pražen, drugič okisan, kar je Prosen sam storiti obljubil, tretjič pa z govejim mesom na jesihu in olji, česar se tudi ne more zavračati. Klobase ostanejo gorke v zelju, juho prinese Neža iz gostilne, kava po kosilu in večerji pa se ogreje s kosilom in večerjo vred, kar bi tudi Neža oskrbela.

prej Korošci in šele na drugem mestu Slovenci. To da se je pokazalo tudi našproti ameriški komisiji. Deželna vlada ni bila obveščena, da pridejo francoski oficirji. Vlada je izvedela o tem šele po vojaških podorganih. O francoskih oficirjih se mora reči, da imajo kot antantne osebe pravico, da se popolnoma svobodno gibljejo. O prihodu francoskih oficirjev je došlo od dosedaj neznane oblasti, katere tudi ne moremo pripoznati, pismeno poročilo. Deželni zbor zavzema stališče, naj bi ostala Koroška nerazdeljena. To se je v sklepu dne 11. novembra 1918 tudi izrecno določilo. Pod naslovom „Koroška“, naj ti kraji izpeljejo priklopitev k nemško-avstrijski državi. (Poročilo se vzame na znanje.) Komentar k temu vprašanju in odgovoru bomo pa pozneje napisali. Poročilo je posneto po „Kärntner Tagblattu“.

Slovensko-francosko organizacijo

so ustanovili v Ljubljani. Orientska armada je poslala tja zastopnike, da so jo pozdravili. Med temi gosti je bil tudi kapitan R. Vaulande, ki je prišel tudi v Celovec.

Slovenci so v Ljubljani priredili odličnim gostom v gledališču matinejo in jih srčno pozdravili. „Slovenec“ in „Slov. Narod“ sta izšla v posebnih izdajah v francoskem jeziku. Ko so odlični francoski gostje zapustili Ljubljano, so se prebivalcem Ljubljane zahvalili v vznešenih besedah. Med drugim pravi zahvala sledeče:

„Že dolgo so Vas Francozi ljubili zaradi Vaše grenke usode, katero ste tako ponosno prenašali. Sedaj Vas pa ljubijo prisrčno, ker se čutila francoskega naroda vedno bolj nagibajo k onim, ki znajo vreči raz sebe jarem in uničiti triumfe sile, grozodejstev in tlačanstva. — Francija in njena armada dobro vesta, da bijejo zanje srca Slovencev in ta draga cena prepričanja bo najlepše plačilo za prestane napore. Hosana svobodne Slovenije ji bo olajšala prenašanje nepopisne bolesti. Francija se Vam milo smehlja, stoječa v neskončni tugi grobov, kjer leže njeni junaki v slavi, pridobljeni med nepreglednimi razvalinami svoje domačije, — mučenica na duši in telesu! Materinsko se približuje Vaši mladi domovini, prisrčno jo privija k sebi, kakor srčno ljubljeno dete, jo prime za roko in povede v lepo bodočnost, kjer se zlaté poljane v miru in žarkem solncu zmagovite svobode!“

Rojaki! Tudi nam veljajo te zlate, navduševalne in odrešilne besede. Francozi ne lažejo!!

Glas iz Roža.

Marsikdo bo mislil, ker je zdaj tako malo slišati o nas, da je pri nas vse mirno, vsega zadosti in da živimo življenje, za katero nas mora v teh časih vsak zavidati. Pa vendar ni tako, imeli smo tudi vojsko in jo še imamo, pa tudi

Po tem načinu je bilo vse določeno in pripravljeno, opravi za Ljubljano so bili dogovorjeni, gospa je s poljubom in objemom odpotovala, za Proseno pa se je pričela povest, kakor smo jo zgoraj naslovili.

2.

Ura je bila nekako 1/8. zjutraj, ko je upravnik Smolè odprl okno svoje spalnice in zapazil, kako je v nasprotnem stanovanju onkraj ceste hodil njegov kontrolor v obleki nedolžnosti po sobi, sredi nje na mizi pa je na brzovarju nekaj vrelo, najbrže je bilo mleko, kajti kava je bila v skodeljici že pripravljena. To mu je zadostovalo za predmet jutranjega premišljevanja in jel je ugibati, kaj se je pripetilo, da kontrolor še ni oblečen, da celo sam kuha in je po vsej priliki sam, ker bi bil sicer že zdavnaj zapazil gospo, ki je vsako jutro, z ruto na zaglavju lepo prevezana, polagala na okno rdeče odeje, bele vzglavnice in dvoje ogromnih, pisanih pernic. „To moram poizvedeti!“ je važno odločil in sklenil, da v pisarni poizve.

Pa ni bilo treba čakati na pisarno, kajti že med potoma je upravnik dohitel sodnika Ravnika in koj je zvedel najnovejšo novico istega dne, da je namreč kontrolorjeva soproga v Ljubljano odpotovala; sodniku, — ki je bil samec — je pripovedovala stara Neža in tudi povedala, kako bo gospodu kuhala. „Pomislite,“ je pojasnjeval Ravnik, „ta skopa mrcina nam ni privoščila niti fantovskega večera! Kakor kak tat se je splazil v zakonski stan in sedaj ga njegova milostna pita in streže kakor mladega kapunčka. Za časa svoje

posledice iste nam niso prizanesle. Sicer je bilo še precej dobro, ko so nam poslale jugoslovanske oblasti živeča, a to se ni dopadlo nekterim gospodom pri nas in v Celovcu, češ, glejte Rožane, zdaj se bodo še preobjedli kranjske moke in špeha in se jim bo skisala njih tajčgesinenga in nam se more pripetiti, da nas res nazadnje poženejo same v zaobljubljeni tajčland, in kaj bomo mi troti tam brez čebel. Kdo nam bo donášal sladkega medu, da se bomo ob njem pitali? Poklicali so na pomoč mornarje, Bog si vedi od kod, Gorjance in Poljance in razne žolnirje, da so nas očistili in sanirali, sami so pa pojedli ostali špeh, moko in kofe. Zdaj se pa sušimo spet ob tajčšprahi in tajčgesinungi in čakamo na „bruke“ (vruke-Wruken), katere nam bodo poslali iz obljubljenega dežele.

Pa tudi za drugo razvedrilo je preskrbljeno. Ker smo pričakovali komisijo iz Amerike, dobili smo iz Celovca en voz fan ali bander, katere so razobesili, da se je daleč svetilo nemško lice slovenskega kraja. Dva dni smo jih čakali zastonj, potem so vendar prišli. Takoj je moralo vse od dela in iz šole, ko so prišli v Borovlje in na trg.

Ko pa so začeli dajati duška, da imamo še vso nemško gesinungo v sebi, s hajlanjem in lepo pesmijo, so nam ukazali biti tiho, mi pa tega nismo mogli, so šli rajši v kavarno zaslišati tudi slovenskega fanta in pustili borovske purgarje v cilindrih zunaj na mrazu. Pa zdi se nam, da so dobili Amerikanci v kljub fanam, hajlanju in petju o nas slab utis, zato treba jim pokazati črno na belem in so nas lepo popisali in seštelili. Kako so šteli, nam ni mogoče popisati, govori se, da je vse za tajčlant in za „bruke“. Vsled tega smo imeli že zadnjim nedeljo volitve.

Da se pa lepo pripravimo, nas je prišel pripravljat dne 11. sam gospod profesor Angerer. Ali ta pa ni bil iz Amerike, ga je treba tudi drugače sprejeti. Zato mu je bilo treba povedati, da tajč preveč suši in bruke preveč skoz grejo, posebno učitelji in delavci so mu jih pravili. Zastopniki vojaštva so mu dali pa vedeti, da granate in bajoneti niso samo za Kranjce, ker so tudi ti „folk“, ampak tudi za druge. Radi tega so zasedli vse izhode, da je Angerer moral lepo spoznati, da znajo Borovljanci še lepše zvižgati kakor pa peti, kadar se preveč najedo bruk.

Prišel je torej 16., dan volitve. Ker je bila pa ravno nedelja, smo si mislili: No, pa grem, vsaj v imenu Božjem, bom zaslužil vsaj 10 K. A koga voliti? Nemški krščanski socialci so nam sicer poslali lepe slovenske oklice, ali kako jim moremo verovati, ker oni tako lepo gledajo, kako preganjajo naše prave dušne pastirje in voditelje, ki čutijo z nami, in se za naše pravice potegujejo, na njih mesto pa nastavljajo Nemce, katere niti ne razume verno slovensko ljudstvo. Dali smo svoje glasove raje rdečim internacionalcem, ali najlepše sta pa napravili občini Bistrica in Slovenji Plajberg, kateri sta v kljub temu, da sta v nemških rokah, oddali toliko glasov za Jugoslavijo, kolikor so jih naštelili pred kratkem naši dobri Nemci po celi Koroški.

Zdaj pa še nekaj. Prišlo je minuli teden zopet vojaštvo. Že smo mislili, zdaj bode pa ofenziva proti Selam ali Šmarjeti. Ali ženska

odsotnosti mu je pripravila klobas, salam, gnjati, krompirja, zelja, povitic in nekaj cvrtja in slastil in mastil se bo kakor sam pustni torek, mi pa pri »Pitanem volu« dan za dnem fižol in repo, repo in fižol otepamo.“ „Nekaj koteletov in zrečkov je tudi vmes,“ pristavi ublaževaje upravnik. „Priznam,“ nadaljuje sodnik, „pa veste kaj, to priliko treba izrabiti; zvečer ob sedmi uri boste pripravljani,“ in odšla sta vsak v svoj urad.

Po večernih uradnih urah je odšel kontrolor Prosen z upravnikom Smoletom na običajen sprehod, a čudno se mu je zdelo, da Smolè danes ni silil nikamor, temveč le njega povpraševal, kaj namerava zvečer ukreniti. Očividno sta drug pred drugim skrivala svoje tajnosti, kajti Smolè ni besedice črnil o tem, kar je zvedel, Prosen pa tudi ni hotel razlagati, kako doma kuhari. Kakor po slučaju sta obhodila nocoj krajšo pot in prišedši pred stanovanje odšla vsak na svoj dom. Neža je bila kontrolorju večerjo že pripravila in s pravim veseljem se je novopečeni zakonec lotil slastne jedi in postrežnico odpravil ter prižgal svetilko, ko nekdo precej trdo na vrata potrka. „Prosto!“ in pri temnem vходу se začne globok glas: „Dal Bog srečo in blagoslov vsem prebivalcem gostoljubne hiše ki so dobre volje in zadovoljno uživajo darila, ki jim jih siplje nebeški tolažnik med sklenjeno zakonsko življenje. Danes nam je dana prilika, prvič prestopiti prag tistega prostora, katerega še nihče ni videl, odkar je naš brezvestni Prosen pokazal roge „Pitanemu volu“ in samega sebe ukoval v zlate verige, da v zvestobi in kreposti uživa jasne in temne, vesele in žalostne, prijetne in neprijetne ure svetega zakona.“

radovednost jo je pogruntala. Vprašale so jih Borovljanke, koga bodo zdaj befrajali in so djali: „Ah was, nach Glainach gemar die Pakasch entwaffnen.“ In so šli, a takoimenovana pakaš, ko jih je ugledala, je nastavila jim nasproti zobe — strojne puške. Ti pa so se merali lepo vrniti brez fane, sicer bi pokala rdeča garda na belo.

Pomaknili so se torej drugam, eni pravijo, da so zasedli „Klagenfurter Hütte“ na Mačenski planini, drugi pa, da so se ukvartirali v Svečah in okolici, kar je bolj verjetno, posebno ker je tukaj vendar še nekaj svinjskega mesa in klobas rekvirirati.

Torej, dragi bralci, vedite, da imamo Rožani še vojsko in razne odrešenike, a mi čakamo in smo prepričani, da bomo dočakali pravega odrešenika, našo Jugoslavijo, ki nam jo bodo priznali na mirovni konferenci v Parizu. Radi pretrpimo še, saj smo vajeni trpljenja, saj zdaj je rešenje že tako blizu.

Ustava za zvezo narodov.

Na pariškem mirovnem posvetu so sprejele zavezniške velesile načrt ustave za zvezo narodov. Glavne točke so: V gotovih rokih, ali pa od slučaja do slučaja se bo shajal zbor zastopnikov tistih držav, ki sklepajo pogodbo za zvezo narodov. Ustanovi se izvršilni svet in mednarodno tajništvo, ki bo trajno poslovalo. Izvršilni svet se sestavi iz zastopnikov Zjedinenih držav ameriških, Velike Britanije, Francije, Italije, Japonske in iz zastopnikov četverih drugih držav, ki so članice zveze. Te določijo zbor delegatov. Izvršilni odbor bo zboroval od časa do časa; k sejam bodo povabili vse države, katerih se tičejo vsakokratna sporna vprašanja. O delovanju in sestavi komisij se odloča po sklepu večine zastopanih držav. Države, ki dogovora o zvezi narodov niso podpisale, morejo prisostvovati pogajanjem le tedaj, ako se zato izvede dvetretjinska večina zveznih delegatov. Na posvetovanje imajo dostop samo dežele z lastno upravo, kamor se štejejo tudi vsi dominiji in kolonije. Narodi, ki ne morejo dati zadostnega jamstva, da bodo spoštovali mednarodne določbe in obveznosti, se ne sprejmejo v zvezo. Da se ohrani mir, je potrebno, da se zmanjša oborožba, v kolikor dopušča jamstvo za izvedbo mednarodnih obveznosti in varstvo narodov. Preprečiti se mora zasebno izdelovanje municije in drugega vojnega gradiva. Ustanovi naj se trajna komisija, ki naj v gornjem smislu sestavi primerne predloge o vseh vojaških in mornariških vprašanjih. Pogodbeniki se zavežejo, da bodo vzajemno varovali mednarodno nedotakljivost in politično neodvisnost vseh članov zveze. Vsaka vojna in vsaka vojna grožnja, ki se posredno ali neposredno tiče katere izmed pogodbenih strank, se smatra za mednarodno vprašanje in si pogodbeniki pridržijo pravico do kakršnihkoli odredb za ohranitev miru. Pogodbeniki se dogovore, da bodo vsa nesoglasja, ki bi se pojavila med njimi samimi in ki bi jih ne bilo mogoče poravnati diplomatičnim potom, predložili razsodišču, ki ga določijo stranke same. Ustanovi se trajno mednarodno razsodišče, ki bo pristojno,

„Skoraj bi raje nehal!“ zagodrnja Prosen, ki je, s klobaso na vilicah, še vedno sedel na kanepeju in v nizkem glasu spoznal šaljivca Ravnika ter takoj uvidel, da so mu nekaj napledli.

„Tiho!“ ga zavrne resen glas. „Naša vsakdanja krajna pošta nam je sporočila bridko novico, da je vašemu blagorodju izfrfolela iz golobnjaka lahkokrila golobičica in pustila golobiča samega, da v dolgočasju otepa pogreto zelje in pražen krompir. Ker pa po znanih besedah ni dobro človeku samemu biti, je vaš dobri duh pripeljal družbo treh kraljev, ki sicer niso taki kakor se vidijo v jaslicah; nimajo zlata, ker ga je vojna pobrala; nimajo mire, ker je meja zaprta, in nimajo kadila, ker Arabci stavkajo; pač pa je prvi izmed naših kraljev zlata duša, ki je že veliko denarja preštela (iz teme so se posvetile upravnikove očali), drugi je naše gore list, ki ljubi mesto tujih dišav vonjave domače slanine (iz ozadja je prinesel asistent Čebula velik lesen krožnik prekajenega mesa); tretji pa ima mesto kadila precejšnjo zalogo vinske kapljice, ki ne bo pivcem kadila v obličje, temveč razgrela kri in razveselila duha, da se bomo dvignili iz sfere navadnih števil in paragrafov, ter prestopili v višave, kamor ne sežejo klepetavi jeziki naših jezičnikov in raznašalcev (med tem je postavil učitelj Mrak precejšen flaškon na mizo).

Kontrolorju je jela situacija ugajati in kakor bi bil na odru se urno vanjo uživel, je stopil izza mize in mignil gospodom naj sedejo, potem pa je sam poprijel za besedo. „Tako počaščen, kakor je gospod predgovornik razložil, mi je v izredno čast pozdraviti posebne vrste deputacijo,

razpravljati in razsojati v vseh vprašanjih. Ako bi med pogodbeniki nastala nesoglasja, ki bi utegnili dovesti do razdora in bi jih ne bilo mogoče predložiti razsodišču, naj se izroče v presojo izvrševalnemu svetu. Ako bi kateri izmed pogodbenikov ne izpolnil vseh prevzetih obveznosti, se smatra to kot vojno dejanje zoper vse člane zveze, ki morajo nato z dotično državo prekiniti vsako trgovinsko ali finančno zvezo; izvršilni odbor pa mora sklepati o vojaških odredbah. Pri izvedbi gospodarskih in finančnih ukrepov se bodo pogodbeniki medsebojno podpirali. Ako nastane spor med državo nečlanico, se poslednja predvsem pozove, naj pristopi zvezi in sprejme vse njene obveznosti. Če ostane poziv brez uspeha, mora izvršilni svet izrabiti vsa gori omenjena sredstva, da se preprečijo sovražnosti in doseže mirna poravnava. Uvede naj se, če treba, splošna kontrola nad orožjem in municijo v deželah zveze. Nad kolonijami in narodi, ki vsled vojne ne spadajo pod suvereniteto prejšnjih držav, naj se uvede varuštvo, ki naj ga prevzemo za odgovornost sposobni narodi. Le-ti bodo izvrševali varuštvo kot poverjeniki in v imenu zveze narodov. Vse v zvezi včlanjene države si bodo prizadevale ustvariti na svojih tleh čim ugodnejše, človeka dostojne socialne razmere in delavne pogoje. Ustanovi se stalna pisarna za delo. Zveza bo posredovala odredbe za svoboden promet in enakomerno ureditev trgovine med vsemi njenimi člani. Zbor delegatov bo od časa do časa sklical člane, da pregledajo pogodbe, ki niso več porabne. Zavezniki se obvežejo, da bodo razveljavili vse pogodbe, ki se ne strinjajo s pričujočo pogodbo, in da bodo v bodoče sklepali le dogovore, ki bodo soglašali z njo. Dodatki tej pogodbi stopijo v veljavo, čim jih ratificirajo države, ki sestavljajo izvršilni svet ter tri četrtine držav, ki so zastopane v zboru delegatov.

Predsednik Wilson je brzojavno zaprosil kongresno komisijo za zunanje stvari, naj odgodi debato o ureditvi zveze narodov, dokler ne bo imel prilike, da obrazloži vzroke, ki so dovedli do besedila vsakega posameznega člana.

Proroške besede Viktorja Hugo-ja.

Dne 1. marca 1871 je imel veliki francoski pisatelj Viktor Hugo v francoski narodni skupščini, ki se je bila iz Pariza preselila v Bordeaux, naslednji proroški govor:

„Gospodje! Še je Pariz pod ognjem pruskih topov. Nič še ni končanega. Pariz čaka. Pariz, ki že pet mesecev začuduje svet. V teh petih mesecih je republikanski Pariz pridobil več časti, nego jo je cesarska vlada v devetnajstih letih napravila. Teh pet mesecev republike je bilo pet mesecev junaštva. Pariz sam se je postavil po robu celi Nemčiji. Stradal je, prežal, umiral na epidemijah, prestajal sovražni infanterijski in artilerijski ogenj. Pariz je pribit na križ in krvavi iz vseh ran. To mesto, ki je mogočno kakor Rim in stično kakor Sparta, more pač udano prenesti svoj lastni propad, nikdar pa ne sramote domovine. Ako bi delo surove sile, ki mu hočejo sedaj dati ime pogodbe, ako bi se ta neizprosni mir uresničil, potem bi bilo evropskega miru za vedno konec. Potem bosta v bodoče le dva naroda, ki bosta nevarna: eden, ker je zmagal, drugi, ker je bil premagan. En narod — zma-

in ker so gospodje, prišedši iz Jutrove dežele, gotovo od pota utrjeni, naj jim nudim kar moje ponižno stanovanje in skromen štedilnik premoreta.“ Po teh besedah skoči v kuhinjo in po vrsti prinese v okajenem loncu zelje s klobasami, v drugem krompir, v tretjem pa dobro mero črne kave. „Kljub arabski stavki zamorem gospodom s pristnim arabskim pridelkom postreči,“ in v trenutku se ga je lotila šegava muha, da je bil zopet stari šaljivec, kakor svoje dni kot samec.

Pri obilici dobre jedi in pijače so gospodje prav kmalu na svoje vloge pozabili in jeli so otepati izdelke domače kuharske umetnosti, kakor bi delali za stavo. Šele ko sta se lakota in žeja pri nikoli napojenih grlih potolažila, je pripomnil upravnik Smolè: „Gospod kolega, nocoj se pa le pripravite! Kar ste, opustivši fantovski večer, zamudili, bo treba nocoj popraviti; tako je sklenil sodni kolegij v osebi gospoda Ravnika.“

„Zakaj ni bilo fantovskega večera, se bomo že še pomenili,“ odvrne kontrolor, „meni je treba le izjaviti, da me je vaš šaljivi naskok jako veselo iznenadil in hvaležen sem vam, da ste me posetili med mojimi štirimi stenami, ker uvidevam, da moja svoječasna prisotnost pri Pitanem volu cenjeni družbi ni bila neprijetna.“

„Nikakor ne! Bog živi!“ so se oglasili kralji in njih „dobri duh“ ter trčili s Prosenom — vesela, neprisljuna domača zabava se je pričela.

(Konec sledi.)

govita Nemčija — bo žel zase cesarstvo in z njim hlapčevstvo, vojaški jarem, trapasto kosarništvo in trdokorno disciplino do zadnjih duševnih gibov. Ta zmagoviti narod bo imel cesarja vojaškega izdelka in po „božji milosti“, bizantinsko-germanskega cesarja. Povelje bo postalo dogma, sablja žezlo; svobodna beseda bo zatrta, misel zvezana ...

Drugi, premagani narod pa bo živel v svetlobi. Njemu bo cvetela svoboda — republika! Uvedlo se bo človeško pravo, svoboden govorniški oder, svoboden tisk, svobodna beseda, svobodna vest! Ta narod se bo klanjal napredku, pospeševal nove ideje in ščitil podjarmljene narode. In dočim bo morala Nemčija, zmagovalka, pod težo svoje suženjske čelade skloniti čelo, bo premagana, pa vendar ponosna Francija nosila krono suverene naroda.

Katerega izmed obeh narodov naj obžalujemo: zmagovitega ali premaganega? Pravim — obadva! Mogoče, da se čuti Nemčija ponosno in srečno, da je pridobila dve pokrajini in izgubila svobodo. Mi jo kljub temu obžalujemo radi njene sreče, ki ima ob enem toliko poniževalnega. Pomilujemo tisto Nemčijo, ki je bila narod, sedaj pa je ostala le še cesarstvo. Rekel sem: Nemčija bo vzela dve pokrajini. Toda do danes teh pokrajin nima in jih ne bo nikdar imela, nikdar, nikdar! Vzeti se ne pravi posedati. Pogoj posesti je privolitev. Ali poseduje Turčija Atene? Ali je Avstrija kdaj posedovala Benetke? Ali poseduje Rusija Varšavo? Ali poseduje Španija Kubo? Ali posedujejo Angleži Gibraltar? V resnici da, po pravici pa ne! Osvojitev je rop. Alzacija in Lorena hočeta ostati Francija in bosta tudi ostali. Francija ne bo na svoji pravici ničesar popustila.

Gospodje! Prusi so zmagovalci. Ali bodo zato Francijo podvrgli? V sedanosti morda, v bodočnosti nikdar! Tudi Angleži so enkrat osvojili Francijo, pa je niso obdržali. Pač morejo Prusi Francijo zasesti, a držali je ne bodo. Vsaka tuja roka, ki se dotakne žarečega železa Francije, ga bo izpustila. Prusija se zaman trudi. Francija ne bo propadla, kljub vsej strahopetnosti Evrope. Ne! V tej zločinski vojni, v tem strašnem miru moja dežela vendar-le ne bo propadla. Ne! (Thiers: Ne! Na vseh straneh: Ne, ne!)

Gospodje! Temu miru nikdar ne bom dal svojega glasu, ker se mora čast domovine za vsako ceno varovati. Sramoten mir je uničujoč. In vendar v mojih očeh ne bi bil brez koristi, ker tak mir ne bi več pomenil vojne, marveč sovražstvo! Maščevanje tli pod pepelom. Čim večja sila, tem huja eksplozija. Vse, kar Francija danes izgubi, ji bo revolucija vrnila.

O, bila bo ura, vsi čutimo, da bo prišla, ura strašnega povračila! Že slišim iz dalje korake naše slavne bodočnosti v zgodovini. Od jutri naprej bo imela Francija samo eno misel: da se zbere, si opomore, vzgoji svoje otroke, zažge v njih sveto jezo, kuje topove in vežba državljane, ustvari ogromno narodno armado, postavoznanost v službo vojne, proučuje pruski sistem kakor Rimljani Pance, se ojači, utrdi ter se vzravna do velike Francije leta 1792., Francije duha in meča!

In nenadoma se bo dvignila in z neodoljivo močjo zgrabila Lotaringijo in Alzacijo in — čujte me! — tudi Trier, Moguncijo, Kolin, Koblenca! Da, celi levi breg Rene! In potem bo Francija zaklicala: Tu sem, vrsta je na meni. Ali sem tvoja sovražnica? Ne, tvoja sestra sem! Vse sem ti vzela, da ti vse zopet vrnem pod enim pogojem: da bomo poslej le eno ljudstvo, ena družina, ena republika. Svoje trdnjave bom porušila, a ti svoje. Moje maščevanje bodi bratstvo! Proč z mejami! Rena za vse! Dajte, bodimo ena sama republika, Združene države Evrope! Bodimo svoboda Evrope, mir sveta. Še enkrat si stišniva roke: Ti si me osvobodila mojega cesarja, sedaj te jaz osvobojujem tvojeja!“

Politični pregled.

Jugoslovanski shod v Prevaljah

se je dne 16. febr. sijajno obnesel. Navzočih je bilo najmanj 3000 ljudi. Govorili so: župan Lahovnik, Oset, dr. Ravnik, Hren, dr. Slokar, vojak Pavlica, dr. Grablovič in dr. Kušej.

Francoski dijaki

so poslali k regentu Aleksandru v Parizu odposlanstvo, ki je izrazilo simpatije vse francosko učeče se mladine za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Volitve v Nemški Avstriji.

Izvoljenih je bilo 64 krščanskih socialcev, 70 socialnih demokratov, 23 naprednjakov raznih struj, 3 štajerski člani nemške kmetske zveze, 1 Čeh, 1 žid. Kako naj bi bili zastopani zasedeni

kraji (Nemci na Češkem itd.) v državnem zboru, kjer se niso mogle vršiti volitve, o tem si še niso na jasnem. Socialni demokratje zahtevajo večino teh mandatov, meščanske stranke pa jih reklamirajo zase. Socialni demokratje so tudi izjavili, kakor poročajo nemški meščanski listi, da bi Čehi pod gotovimi pogoji pripustili volitve, kar pa ni verjetno. Sedaj so spremenili svoje stališče in sploh odklanjajo imenovanje poslancev iz zasedenih krajev iz principijelnih vzrokov.

Razmerje izvoljenih poslancev v Nemški Avstriji

je po strankah in deželah sledeče:

	Soc. dem.	kršč. soc.	nem. napred.
Nižje Avstrijsko	47	27	9
Gornje „	5	11	6
Solnograško	2	3	2
Štajersko	9	13+3*	2
Koroško	4	2	3
Tirolsko	2	5	1
Predarlško	1	3	—
Skupaj	70	64+3	23

Z zvezdico zaznamovani so kmečka stranka; vrh tega na Dunaju 1 Čeh in 1 žid — vsega skupaj 162 poslancev.

Kakor kažejo številke, se bo moralo delovanje v nemško-avstrijski narodni zbornici vršiti v znamenju kompromisa (pogodbe) med strankami. Nobena stranka ni tako močna, da bi sama vladala. Zobje radikalcev in prenapetnežev se bodo precej obrusili ob socialno demokrati stranki. Kakšno razmerje strank bo med mandati v zasedenem ozemlju, še ni znano. Stranke se še niso zedinile, koliko poslancev imenuje ta, koliko ona stranka.

Plačilo za ultimatum Srbiji.

Genève, 19. febr. O avstrijsko-nemških volitvah piše „Basler Nationalzeitung“: To je bil dan plačila za avstrijski ultimatum Srbiji. Posledica teh volitev bo vhod Avstrijcev v Weimar. Teško verjetno pa je, da se bo našlo v Parizu ugodno razpoloženje za Nemško Avstrijo, če bo silila preveč k Nemčiji. V Parizu bodo Nemčijo primerno obrezali in ji naložili občutno odškodnino. Nenadno narodnostno navdušenje za Nemčijo bo za avstrijske Nemce silno drago in še pozni vnuki bodo kleli neumnost njihovih dedov. Sicer pa volitve še niso zadnja beseda; 16. februar je samo formalnost.

Trumbićevi uspehi.

„Secolo“ javlja iz Pariza, da si je Trumbić ustvaril s svojo sijajno diplomatsko spretnostjo v Parizu zelo trdno stališče.

Zahteve jugoslovanske delegacije po bodočih mejah Jugoslavije.

Genève, 21. febr. Jugoslovanska delegacija je predložila včeraj 20. t. m. 10 članski komisiji naslednje zahteve po mejah nove kraljevine SHS. Meja naj teče od Tržiča (Monfalcone) čez Kormin do Pontebe, od tod čez Šmohor severno Beljaka in Celovca približno 10 km severno Drave do Rabe. Po Rabski dolini ob Krki, Muri in Dravi do južno Pečuha na Ogrskem. Odtod v komitat Arad, kjer gre severno mesta Subotice tako, da Subotica pripada še Jugoslaviji, med tem ko spadate mesti Arad in Segedin še k Ogrski. Tu se okrene meja južno proti Donavi do Lom Palanke, od koder zavije po bolgarskih tleh do doline reke Strume, od kjer jo zavije proti zapadu do Ohridskega jezera in potem po Črnem Drinu severno do izliva južno Skadra. — Iz Geneve poročajo tudi, da uživajo Jugoslovani v jadranskem, makedonskem in južno-ogrskem vprašanju vsestransko podporo.

Zanimiv italijanski opis našega dela v inozemstvu v sporu z Lahi.

Trst, 16. februarja. (Ljub. kor. ur.) Milanski „Il Secolo“ prinaša daljši dopis svojega pariškega dopisnika glede pogajanj o jadranskem vprašanju v Parizu. Med drugim pravi poročilo: Ministrski predsednik Orlando odpotuje jutri (dopis je datiran od 13. februarja) v Rim. V nekaterih dneh se vrne Wilson v Ameriko. Ob njiju odsotnosti se bo nadaljevalo oficijelno pretresovanje raznih vprašanj; jadransko vprašanje pa ostane odgodeno do njiju povratka. To vprašanje je malone izključno v njunih rokah. Kdor pozna Wilsonove ideje in Orlandove ideje, lahko uvidi, na kateri poti se nahaja to vprašanje, namreč na poti kompromisa. — O težavah, nastalih v uporabi Wilsonovih idej za jadransko vprašanje, izvaja dopisnik, da je Wilsonov projekt smatral pravičnim en del italijanskega programa in en del jugoslovanskega programa, pa se je nepričakovano ustavil ob točki, kjer je moral Wilson sam ugotoviti, da sta dve njegovih temeljnih točk v očitnem nasprotju. In na to točko so se reducirala

pogajanja med Wilsonom in Orlandom in v tem oziru se morata oba po svojem povratku sporazumeti s spravljivo formulo. — Med tem pa so Jugoslovani marljivo nadaljevali delo za svojo stvar. Minuli teden bi bili morali podati svoj ekspozé pred svetom desetero zastopnikov velevlasti; no, dnevni red je bil izpremenjen in njih ekspozé (spomenico) bomo čuli kasneje. To pričakuje pa so Jugoslovani neposredno in oficijelno zagovarjali svojo stvar pred Wilsonom ter mu predložili poleg drugega zemljepisno karto „Julijske Benečije“ in Dalmacije z vrisanimi sedmimi črtami, med katerimi je značilna poslednja črta proti vzhodu italijanski maksimalni program in poslednja črta proti zapadu jugoslovanski maksimalni program. Med tema dvema skrajnima črtama so bile označene druge po zemljepisnih, etničnih in strateških razlogih, in med temi vmesnimi črtami so Jugoslovani predlagali mejo, kakršno zahteva njih nova država. — Zaeno s tem delom prepričevanja so se zatekli Jugoslovani v teh mesecih tudi k drugim manevrom, v katerih so mojstri. Med temi spominjamo na prihod srbskega princa Aleksandra v Pariz, na oficijelno priznanje Jugoslavije po Zedinjenih državah in naposled na drugo ponesrečeno potezo, ki naj bi vzbudila v javnosti vtis, kakor da imajo Jugoslovani, drugače nego Italijani, popolno zaupanje do Wilsona in v pravičnost svoje stvari. Dopisnik se naposled pritožuje, da so Italijani svojo pravično stvar tako malo pojasnili v javnosti; šele zadnje mesece so v Parizu neposredno in oficijelno predočili pravične italijanske razloge. — Ako tudi sporazum še ni dosežen, je upati, sklepa dopisnik, da so zaupni pogovori med Wilsonom in Orlandom rodili dobre rezultate. Ob njiju povratku v Pariz mora priti do kake rešitve.

Jugoslovanski predlogi in „Corriere“.

Genève, 20. febr. „Corriere“ pravi, da pomenja predlog jugoslovanske delegacije, naj spor razsodijo Amerikanci, oziroma Wilson, atentat na zvezo narodov. V istem smislu piše vse italijansko časopisje.

Jugoslovanske meje naseveru upravičene.

Zeneva, 18. febr. „Journal des Debats“ piše: Severne meje Jugoslovanov na Koroškem in Štajerskem so popolnoma upravičene, ker odgovarjajo narodnemu prebivalstvu in zemljepisni legi.

Cehi o priznanju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Praga, 18. febr. (Lj. kor. ur.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: „Narodni Listy“ pišejo: Glasom jugoslovanskih listov so Norveška, Grška in sedaj tudi Zedinjene države pripoznale kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Resnično pa je bila naša republika prva, ki je pripoznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, in sicer na posebno svečan način, ki se je izrazil ob izročitvi poverljivih listin poslanika belgrajske vlade Hribarja. Ne vemo, kako je jugoslovansko časopisje moglo pozabiti na to dejstvo, ki ga samo konstatiramo. Preverjeni smo, da to zadostuje. Naši prijatelji gotovo sami vidijo, da je imel ta čin, ki je sicer formaliteta, pri nas globok pomen v duhu onega poslanstva, ki je še danes kažipot naše politike, kakor je tudi kažipot jugoslovanski politiki.

Državno veče v Belgradu

bo sklicano 1. marca. Poslanci bodo tako-le razdeljeni: Srbija odpošlje 84, Macedonija 24, Hrvatska in Slavonija 62, Slovenija 32, Istra 4, Dalmacija 12, Črnagora 12, Vojvodina 24, Bosna in Hercegovina 42 članov. Nekatere pokrajine hočejo biti zastopane številnejše. Definitivno bo to vprašanje rešeno v eni prvih sej državnega veča. Najbrže se državni zbor otvori s svečano službo božjo. Razpravne seje se bodo začele še le 3. ali 4. marca. Predsedoval bo najstarejši član. Med prvimi predlogi se nahaja predlog očasni nastavi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in načrt o agrarni reformi. Državni zbor bo zboroval do konstituante.

Napad na Clemenceaua.

Dne 19. februarja je ustrelil nekdo na francoskega ministrskega predsednika, ko se je peljal z avtomobilom od doma. Bil je ranjen, a ni v smrtni nevarnosti in že sprejema stranke.

Politični umor.

Bavarskega ministrskega predsednika Eisnerja je umoril grof Arco-Valley. Eisner je bil voditelj socialnih demokratov na Bavarskem. V Monakovem so nemiri.

Poljaki

so trpeli v vojski škodo, ki znaša 25 milijard kron.

Nemško-avstrijska konstituanta

se snide dne 4. marca. Državni svet bo izvoljen v seji dne 11. marca.

Deželnozborske volitve v Nemški Avstriji se bodo vršile 27. aprila.

Nemške volitve v naših krajih.

Sodnijski okraj Celovec.

Občina	Kršč. socialci	Nemški demokr.	Socialni demokr.	Bauernbund	N. n. s. d.
Annabichl	124	162	862	219	5
Žrelc	130	20	253	103	3
Grabštanj	29	14	566	389	3
Trdnja vas	35	11	256	171	—
Hodiše	32	22	133	94	2
Kotmaravas	24	12	249	222	3
Kriva Vrba	45	113	186	153	4
Dhorše	13	16	100	220	1
Bilčovs	161	6	33	58	—
Žihpolje	67	7	132	295	—
Gospa Sveta	134	29	343	335	2
Otok	99	30	100	115	2
Sv. Martin pri Celovcu	184	125	499	99	5
Sv. Martin na Dholici	41	18	423	118	6
Medgorje	10	11	305	163	5
Blatograd	28	17	250	340	—
Zgornja Vesca	38	1	12	12	—
Otmanje	20	9	98	149	—
Sv. Peter na Gori	3	1	96	149	1
Sv. Peter pri Celovcu	116	78	838	99	4
Poreče	75	126	339	120	3
Pokrče	7	14	465	118	1
Ponfeld	17	3	130	221	1
Radiše	98	3	33	168	1
Št. Rupert pri Celovcu	213	215	2306	57	16
Št. Tomaž	34	13	218	420	—
Škofiče ob jezeru	17	10	166	22	—
Tigrče	45	7	72	159	1
Vetrinj	81	62	503	97	1

Sodnijski okraj Borovlje.

Občina	Kršč. socialci	Nemški demokr.	Socialni demokr.	Bauernbund	N. n. s. d.
Bistrica	5	51	582	69	2
Borovlje	52	303	1269	49	1
Šmarjeta v Rožu	—	—	—	—	—
Medborovnica	28	34	423	79	—
Podljubelj	11	33	685	130	—
Svetna vas	7	2	119	124	—
Slov. Plajberg	7	—	90	43	—
Sele	—	—	—	—	—

Sodnijski okraj Rožek.

Občina	Kršč. socialci	Nemški demokr.	Socialni demokr.	Bauernbund	N. n. s. d.
V vseh občinah	419	267	2341	528	14

Sodnijski okraj Podklošter.

Občine	Kršč. socialci	Nemški demokr.	Socialni demokr.	Bauernbund	N. n. s. d.
V vseh občinah	275	168	2638	539	9

Dnevne vesti.

Celovške novice. Dne 24. t. m. so celovški listi prinesli vest, da pridejo Tirolci-vojaki, ki jih je treba primerno pozdraviti in v ta namen razobesiti zastave. Dne 25. so došli, in Celovec jih je pozdravil, ne tisti Celovec, ki je nasprotnik militarizma, ki trpi pomanjkanje in stiska pesti, ne, pozdravil jih je zadovoljni Celovec iz stare dobe. Če bodo Tirolci skrbeli za red in varnost osebne imetja v mestu, je prav. Če pa imajo Celovčani z njimi druge namene, pa ni prav, ker bi bila to pomnožitev sile, ki naj zatere pravico, ki jo kot tako pripozna cel civiliziran svet.

Celovec. (Javne kuhinje.) Samci, vdovci in male družine so postali med vojno veliki reveži; ne samo draginja, tudi male količine živil silijo posameznike, da se združijo, ker tisti grami masti in moke, katere posameznik dobi, vendar več zaležejo pri 20, 50, 80 osebah, kakor pri 2, 3 ali 5, 6, kakor je bilo nekdanj, ko smo imeli po zasebnih hišah domačo hrano. Zato so se po večjih mestih ustanovile zgoraj omenjene kuhinje, bodisi za celo podjetniško osobe v tovarnah, obratih ali institutih, bodisi za posamezne vrste ljudi. Tako smo dobili Celovčani kuhinjo za srednji stan

v hotelu Grömmmer, ki je spočetka dobro uspevala. Lansko poletje je imela krizo, letos jo nekateri zopet priporočajo. Za uradnike, učiteljstvo in podobne imamo uradniško kuhinjo, svojčas smo imeli celo dve, ker so poštni uslužbenci za se kuhali. Sedaj imamo le eno v Priesterhausgasse, v kateri dobiš za 21 K tedensko kosilo, za 10.50 K pa tedensko večerjo. Pri kosilu je 2—3 krat na teden postna jed: juha, sočivje in močnata jed; ostale dni je juha, meso in dve prikuhi; ob nedeljah pride povrhu še močnata jed, katero pa treba posebej plačati. Zvečer je ena jed: ješpren, golaž, zakuha, krompir, fižol itd., toda tako prirejeno, da je jako tečno; za bolj lačne želodce pa se posebej dobi še kaj „povrhu“, seveda za primerno ceno, ker za 1.50 K dandanes nihče ne more čudežev delati. Z omenjenim priboljškom se vsakdo prav lahko nasiti. Posebna prijetnost takih naprav je navada, da ne točijo pijače in nisi prisiljen na napitnino. Naj se o napitnini govori in misli kakor hoče, vendar je in ostane velika mōra vsem gostom in neopravičeno odiranje postrežniškega zaslužka od gostilničarja na gosta. Da se napitninovanje pa tudi pošteno izkorišča, ve in čuti vsak, kdor je prisiljen po gostilnah obedovati. — Druga ugodnost, kakor smo že omenili, pa je ta, da nisi primoran piti: kozarec vode te gleda na mizi in ta nič ne stane. V gostilnah pa velja navadni brzgec več, kakor je nekdanj veljal liter vina, in pol litra kislega mošta za 1.20 K tudi ni poceni. O vinu pa ne govorim, kajti kdor hoče dandanes v gostilni složno po stari navadi jesti, mora imeti plačo VII. čin. razreda in biti seveda samec, da vse zaslužene solde gostilničarju žrtvuje. Žalibog pa taki ljudje niso pregosto na človeški njivi sejani, marsikom se pa tudi denar smili. Saj bi si privoščil pošteno kosilo, toda račun koncem je tak, da so svojčas štirje od tega s pijačo vred shajali. Opisane kuhinje so torej prava dobrota in preverjeni smo, da se bodo tudi po vojni še ohranile, četudi nekoliko prenarejene. Da pa tudi v teh podjetjih ni mogoče vsem vstreči, je umevno; in da je marsikaka napaka, tudi verujemo, katero se pa lahko odpravi, ker skušnjava in primerno nadzorstvo tudi tukaj največ velja.

Med porotniki za porotne seje, ki se prično dne 10. marca t. l. v Celovcu, se nahajata tudi Rudolf Taurer, hišni posestnik v Dobrlivasi, in Alojz Krischan, gozdarski kontrolor v Železni Kapli.

Notarsko mesto je razpisano v Dobrlivasi. Prošnje za to mesto je treba vlagati do 6. marca pri notarski zbornici v Celju.

Slovenski ujetniki na Koroškem so se dne 17. februarja vrnili v Ljubljano. Bilo je 10 častnikov in 99 mož, dalje 12 težko in 9 lahko ranjenih pod vodstvom nadzdravnika dr. Gerloviča. Med težko ranjenimi se je nahajal major pl. Lavrič. V imenu poveljnika Dravske divizije je sprejel vlak major pl. Andrejka v spremstvu številnih častnikov divizijskega poveljstva. Domačini Ljubljanci so se napotili na to v Šentpetersko vojašnico, Štajerci in Korošci pa so nadaljevali svoje potovanje.

Cenzura pisem in časopisov. Pisma, ki prihajajo iz Jugoslavije na Koroško, cenzurira slovenska cenzura v Mariboru in nemška v Gradcu. Tam se cenzurirajo tudi slovenski časopisi, katerih ne dobivamo redno v Celovec.

Učiteljske plače v Nemški Koroški. Dne 21. februarja je koroška deželna zbornica pri posvetovanju, ki je trajalo več ur, sklenila, da ngodi želji učiteljstva po zvišanju plač, katere naj bi odgovarjale plačam državnih uradnikov od XI.—VII. činovnega razreda. Za predlog so glasovale vse tri nemške stranke, samo o tem si niso bili na jasnem, kako se naj pokrijejo stroški. Šolstvo na Koroškem stane letno 2,000.000 kron. Nove plače bi znašale tudi 2,000.000 K. Draginjske doklade bi znašale 1,700.000 K. Za penzioniste in vdove bi dali 950.000 K. Skupni stroški so proračunjeni na 5,795.000 K. Če odračunamo navadne letne stroške v znesku 2,000.00 K, bi morali letno pokriti novih 3,795.000 K. — Kakor znano, so plače učiteljev v Sloveniji že bile s 1. januarjem 1919 v istem smislu regulirane.

Vojnim ujetnikom v Sibiriji lahko zopet pišemo. Pisma gredo čez Bern—Ameriko. Na Laško se ujetnikom tudi lahko piše. Zadostuje karta Rdečega križa. To velja za Nemško Avstrijo.

Za ravnatelja slovenske trgovske šole v Ljubljani je bil v kuratorijevi seji imenovan Josip Gogala.

Slovenci pred sodiščem Nemške Avstrije. Slovenski poverjenik za pravosodje in nemško-avstrijski državni tajnik za pravosodje sta se dogovorila, da ne bodo sodišča obeh držav delala nobene razlike med lastnimi in med državljani druge države. Slovenci bodo torej uživali pred sodišči Nemške Avstrije iste pravice, kakor tamošnji domačini in ravnotako državljani Nemške Avstrije v Sloveniji.

Delna ustavitve poštne prometa med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo. Uradno razglašajo v Dunaju: Promet s poštami nakaznicami in poštami povzetjem iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo se ustavi 20. t. m. To je v zvezi z žigosanjem bankovcev v Nemški Avstriji.

Pliberk. (Shod.) V nedeljo, dne 2. sušca 1919 se vrši v Pliberku, Krekov trg, pričeni ob pol 10. uri dopoldne, jugoslovanski manifestacijski shod, na katerem govori več različnih govornikov, med temi tudi naš bivši poslanec Grafenauer. Pri shodu sodeluje vojaška godba iz Maribora ter pevski zbor. — Slovence, Slovenci, udeležite se vsi tega velevažnega shoda ob času, ko se odloča naša usoda! Narodni svet v Pliberku.

Pliberk. Narodna čitalnica vabi k svoji prvi prireditvi, ki se vrši v soboto, dne 1. sušca 1919, ob 8. uri zvečer, v telovadnici „Narodne šole“ v Pliberku. Na sporedu je igra, petje, godba itd. — Pri prireditvi igra vojaška godba iz Maribora. Čisti dobiček je namenjen za nabavo knjig ljudske knjižnice ter se vabi vsled tega k najobilnejši udeležbi. Odbor.

Dvor pri Vrbi. (Zborovanje.) Dne 9. t. m. je bilo v gostilni g. Ivana Marka v Dyoru volilno zborovanje nemške kršč.-socialne stranke. Govoril je nemški župnik iz Št. Ruperta pri Beljaku.

Zahomec ob Zilji. (Poroka.) Minuli ponedeljek, 17. t. m., sta sprejela zakrament sv. zakona gospodična Ivanka Milonik pd. Rihtikova in gospod Anton Gartner, gostilničar in izvozeček v Feldkirchnu. Bog daj novoročencema v zakonskem življenju obilo sreče in blagoslova!

Slov. Plajberk. Zaprli so nemškega vojaka Valentina Schoberja iz Landskrona, ker ga dolžijo, da je ukradel posestniku Valentinu Lauskarju v Podnu kravo, ki je vredna 900 kron.

Podsinsjavas v Rožu. Po razsulu avstrijske fronte so se vsi mali narodi oddahnili dobro vedoč, da se jim bliža tolikanj zaželjena svoboda. In med njimi smo bili tudi Slovenci in ne v zadnji vrsti korotanski Slovenci, toliko let zasluženi pod krutim nemškim jarmom. Ni čuda, da smo zaplakali veselja, ko so nas prišli reševati izpod tujega jarma naši bratje. Kakšno veselje smo občutili Rožani v naročju Jugoslavije! Prosti smo bili, na svoji zemlji svoji gospodje. A le malo časa smo uživali zlato svobodo. Vsled nemške premoči se je morala naša posadka v Rožu umakniti. S strahom smo pričakovali nemške vojake. Veliko zavednih narodnjakov je moralo, da rešijo svoje življenje, preko koroških mej. In kdor si je upal ostati, je v vedni nevarnosti, da ga na ovadbo nemčurjev zaprejo. Takoj prvi dan so Nemci aretirali ugledno, obče spoštovano gostilničarko, vdovo Ano Male pd. Gašperco, in še dva kmeta, a jih zopet izpustili, ker so bili v očeh nemškega častnika spoznani za nedolžne, toda drugače v očeh tukajšnjih nemčurjev, ki so pravi izdajice slovenskega naroda. Ti nemčurji delajo naprej svoj nepošten posel. Ker se bojijo slovenske „propagande“, ki se vrši po njihovem mnenju v Gašperjevi gostilni, so povzročili, da mora biti gostilna že ob sedmih zvečer zaprta. Da bi prišli res pod Nemško Avstrijo, so začeli z vso energijo pobirati podpise za njo. Da bi bil uspeh popoln, Slovencev niti vprašali niso, ker so se bali, da padejo „skoz“. A ni nič pomagalo; ameriška misija, kateri so mislili predložiti podpise, se za nje niti zmenila ni. Kam da hče spadati Rož in Podsinsjavas, je pokazalo ljudstvo samo s svojimi „Živela Jugoslavija“-klici in pozneje pri volitvah, ko je volilo večinoma Jugoslavijo ter jasno pokazalo svoje mnenje. Upi nemčurjev so padli čez noč v „kotle“ na Bistrici in v podsinski „rov“; njihov poraz je bil prevelik. Ker pa ameriška misija le ne napravi demarkacijske črte, vzdigujejo zopet glave in že pravijo, da so za vedno Nemško-Avstriji. Toda čakajmo še! Naši možje na mirovni konferenci, katerim zaupamo, bodo nas rešili vaše nasilnosti.

Cerkvene vesti.

† **Prelat Wappis** je po dvomesečnem bolehanju dne 19. t. m. umrl in bil pokopan na kapiteljskem pokopališču v Št. Rupertu. Rodil se je l. 1839 v nemškem Št. Petru pri Špitalu. Mi Slovenci smo ga spoznali, ko so ga imenovali l. 1895 za stolnega korarja. Postal je tedaj vodja Marijanišča in s tem vzgojitelj tudi slovenskega duhovniškega naraščaja. Dijaki so takoj zasledili v njem dobrosrčnega predstojnika in si ga izbrali za svojega zaščitnika v raznih svojih mladeniških težnjah. Neopazne zasluge za deško semenišče si je stekel z nakupom gospodarstva v Zakamnu pri Vetrinju. Po enajstletnem delovanju se je preselil iz Marijanišča v kapiteljski dom — postal stolni dekan in je prevzel vodstvo parlamentnega društva. Vsled svojega živahnega duha in prijaznega vedenja je dosegel v društvu velike

uspehe. Izposloval je tam marsikatero mašno obleko tudi za naše cerkve. Kot velik ascet je marljivo vodil društvo vednega češčenja Sv. R. T., imel skoraj do zadnjega sam društvene pridige in vabil člane k molitvenim uram s svojim lepim izgledom. Naj počiva v miru!

Pontifikalna maša se bo darovala v stolni cerkvi v petek dne 28. t. m. ob 9. uri za vse Korošce, ki so v svetovni vojni padli.

Imenovanja. Za začasnega kateheta na meščanski šoli v Borovljah v Rožu je bil imenovan Jožef Joisten, administrator v Šmohorju. Za župnega upravitelja v Labudu je imenovan provizorični katehet na meščanski šoli v Šent Vidu Lovrenc Oberguggenberger.

„MIR“

se prodaja v sledečih trgovinah in trafikah:

V Celovcu:

Josip Vajncerl, trgovina s papirjem, Velikovška cesta 5.

Amon Gollob, prodaja časnikov, Šolska ulica 5.

V Ljubljani:

Franc Šovkal, trafika, Pred škofijo 12.

V Pliberku:

Anica Mader, trgovina s papirjem.

V Celju:

Goričar & Leskovšek, trgovina.

V Mariboru:

J. Weixl, trgovina s papirjem.

Pri Sv. Tomažu pri Ormožu:

J. N. Kegl, trgovina z mešanim blagom.

Prosimo prijatelje našega lista, naj nam naznanijo trgovce in trafike v drugih mestih in krajih, ki jim bomo pošiljali „Mir“ v razprodajo.

Gospodarstvo.

Priredba občne pridobnine za l. 1918.

Kakor znano, je priredba pridobnine v smislu avstrijskega zakona oseb. dav. teoretično zamišljena tako, da se porazdeli zakonito določena svota, („glavna svota“, prim. § 11 zak.) najprej na „davčno družbo“, ti delni zneski, takozvani družbeni kontingenti pa potom individualne priredbe na davkoplačevalce. Želeč zvišati glavno svoto je bivšo avstrijsko finančno ministrstvo to delo toliko časa odlašalo, da ga je končno prehitel državni preobrat. Naši vladi je bilo torej rešiti vprašanje, ali naj izvrši za svoje področje lastno kontingentacijo ali pa si na drug način pomaga iz zadrege, ki se je pojavila vsled omenjene zamude. Načelno bi bilo gotovo voliti prvo pot. Težkoče izpeljave so pa deloma nepremagljive — laška okupacija in negotovost političnih mej na Koroškem in Štajerskem — deloma so pa v sedanjih razmerah, ko še nedostaja statističnih in podobnih stvarnih pripomočkov, tako velike, da bi se itak že hudo zakasnela priredba zavlekla še za precejšen čas, ko bi se kontingentacije resno in temeljito lotili, ne pa je vzeli kot gole formalnosti, da se zadosti črki zakona. Iz tega razloga se je vlada v polnem soglasju z mnenjem, ki se je izrazilo tudi od ugledne strani, stoječe izven finančne uprave, odločila za to, da za leto 1918 opusti kontingentacijo, ki itak ni ravno najboljši plod avstrijskega davčnega zakonodajstva. S kontingentacijo pa odpade obroč, ki veže ves mehanizem priredbe, in ker je korenita reforma v tako kratkem času tudi izključena, ni preostalo drugzega, kakor da se priredbe za leto 1917 kolikor mogoče obdrži tudi za leto 1918. V to svrhu določa naredba, Uradni list št. 337, da je v obče predpisati pridobnine s tistim zneskom, kakor za leto 1917. Ker se je pa odmera za to leto izvršila z ozirom na obratne razmere l. 1916 in ta podstava v posameznih slučajih ne bo več odgovarjala zahtevam pravične in enakomerne porazdelbe davka, dovoljuje naredba, da se izjemoma na predlog davkoplačevalcev ali pa, ako davčno oblastvo spozna to za potrebno, uvede nova priredba, ki bodo za njo merodajne obratne razmere l. 1917. Davkoplačevalci, ki se žele poslužiti te možnosti, morajo pa vložiti predpisano pridobninsko izjavo, in sicer najpozneje do 17. t. m., sicer njih predloga ni več treba upoštevati. Za vse druge odpade ta za l. 1918. pridobninska izjava in priredbeno postopanje sploh, izvzemši da je davčno oblastvo to izrecno odredilo.

Naredba poverjeništvu za socialno skrb, zadevajoč zavarovanje delavcev proti nezgodam. Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani, katera se je ustanovila za vse območje deželne vlade za Slovenijo, potrebuje za takojšnjo ureditev urada imenik vseh članov, kateri so bili dosedaj člani tržaške in graške delavske zavarovalnice zoper nezgode in katerih obrati leže na slovenskem ozemlju. Zato se nalaga vsem poslodavcem, ki so bili dosedaj včlanjeni pri tržaški in graški delavski zavarovalnici, da predložijo za vse svoje zavarovanju zavezane obrate najpozneje do 25. februarja t. l. političnim oblastem I. stopnje zadnje še veljavne uvrstitvene odloke (Einreihungsbescheide), katere bo zavarovalnica nespremenjene zopet vrnila po uradni vporabi. Obenem se podjetniki pozivljajo, da prijavijo vse svoje zavarovanju zavezane obrate po stanju 1. januarja 1919 na novo političnim oblastem I. stopnje z izjavo, do kedaj in za katere obrate je plačana zadnja premija (prinos). Za prijavo se lahko vporabijo dosedanje tiskovine; kdor pa teh nima, jih dobi pri začasnem delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani. Političnim oblastem I. stopnje se naroča, da zbirajo, te uvrstitvene odloke in prijave ter da pazijo na to, da jih oddajo vsi poslodavci. Ves ta material pošljejo politične oblasti najkasneje do 5. marca t. l. začasni delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani.

Pozor na 200 kronski denar! V Nemški Avstriji kroži mnogo bankovcev po 200 kron, ki so natisnjeni samo na eni strani. Takih bankovcev je mnogo ponarejenih in sicer tako spretno, da jih niti avstro-ogrška banka ne spozna takoj v vsakem slučaju. Zato se teh bankovcev vsakdo po pravici brani in tudi avstro-ogrška banka jih le pogojno zamenja. Pristni bankovec ima na zadnji strani lahek valovit „raster“ (pičice), ki so pa tako fine, da se jih na umazanem bankovcu več ne vidi, zato takega niti v banki takoj ne spoznajo in tujemu človeku ne zamenjavajo.

Žigosanje v Nemški Avstriji. Kakor poroča „Neue Freie Presse“ se prične žigosanje papirnega denarja v Nemški Avstriji dne 1. marca. Dne 4. marca bo predložen državnemu zboru na Dunaju načrt zakona, po katerem naj bi v Nemški Avstriji samo žigosani bankovci imeli veljavo.

Novi bankovci po 1 in 2 kroni se že tiskajo v čehoslovaški državi, v Pragi.

Kurs krone. Curih, 19. febr. Kurs krone je padel danes na 2450 centimov.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke je začela poslovati v Mariboru.

Slovenski obrtni in trgovski shod se je vršil dne 16. februarja v mariborskem Narodnem domu. Na shodu so bili tudi zastopniki iz Koroške. Dr. Pipuš je predlagal ustanovitev trg. obrtne zbornice za Slov. Štajersko in Koroško. Predlog je bil z veliko večino sprejet.

Avstrijski bankovci so pravo štrašilo vsem bivšim avstro-ogrskim narodom. Sedaj so izračunili, da kroži v Jugoslaviji 5 milijard, v Čehoslovaški republiki za 12 milijard, na Ogrskem za 8 milijard, na Erdeljskem za 1 milijardo, v Nemčiji za 1 milijardo, na Poljskem za 1 milijardo, v Nemški Avstriji za 8 milijard, v Švici in drugem inozemstvu za 1 milijardo bankovcev. Srečni avstrijski dediči!

Konjereja na Štajerskem. Deželna vlada za Slovenijo kraljestva SHS je nakupila za Spod. Štajersko 60 mrzlokrovnih in pa 30 vročekrovnih plemenskih žrebcev. Vročekrovnih žrebci so se postavili na državnih postajah, vsi mrzlokrovniki pa se nahajajo v zasebni oskrbi pri zanesljivih konjerejih. Konjerejski odsek je predlagal razdelitev in se je žrebčarna tega predloga držala. Odsek se je držal pri tem razdelitve prejšnjih let ter števila kobil, katere so prišla prejšnja leta v poštev. Število vročekrovnih žrebcev je bližje dose-danjemu številu, a pri mrzlokrovnih žrebcev manjka 19 do lanskega števila in je torej samoobsebi umevno, da se je moralo število pri vseh okrajih kolikor mogoče enakomerno skrciti, in da se na nove zahteve sploh ni moglo ozirati. Kakor hitro pa se bo deželni vladi posrečilo kaj žrebcev dobiti, se bodo isti gotovo pravilno razdelili. — Spodnještajerski konjerejski odsek.

Raznoterosti.

Poštno-čerkovni urad za Slovenijo v Ljubljani. Ob razsulu Avstrije je bilo razvidno, da prenehajo v doglednem času delovati vse skupne institucije bivše države, torej tudi poštna hranilnica. Zato je sklenila Narodna vlada že v seji dne 25. novembra 1918, da se ustanovi v Ljubljani poseben poštno-hranilni urad. V ta namen se je poslalo na Dunaj nekaj poštних uradnikov pod vodstvom dr. Božidarja Maričiča, da so preučevali poslovanje dunajske poštne hranilnice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 15.000.000.

Rezervni sklad: K 4.000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst in Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.
Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.

S februarjem 1919 je nehala poslovati bivša avstrijska poštna hranilnica v našem ozemlju in deželna vlada je bila prisiljena, oživotvoriti s 15. februarjem t. l. lasten zavod pod imenom „Poštno-čkovni urad za Slovenijo v Ljubljani“, ki se bo zaenkrat pečal samo s čekovnim in klirinškim prometom. Kar se tiče poštne hranilnice, vlada na ozemlju sedanjega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev pestra raznolikost. Tako ima na pr. Bosna in Hercegovina lastno poštno hranilnico, ki je podrejena deželni vladi, Črna gora in Srbija je sploh nimata, na Hrvatskem je še v veljavi ogrska poštna hranilnica itd. Zato se deželna vlada ni mogla nasloniti pri ustanovitvi poštno-čkovnega urada na nikako institucijo v Jugoslaviji in je, da odpomore nujni in neodložljivi potrebi, ustanovila poštno-čkovni urad začasno pod svojim jamstvom. Trgovsko ministrstvo, kateremu je bila poštna hranilnica podrejena tudi v bivši Avstriji, se naprosi, da ustanovi v Ljubljani ekspozituro, ki naj se ji prideli poseben višji uradnik kot načelnik poštno-čkovnega urada za Slovenijo. Dokler se to ne bo zgodilo, bo načeljeval poštno-čkovnemu uradu kuratorij, sestavljen iz poverjenika za pravosodstvo kot načelnika, dalje po enega zastopnika deželnega finančnega ravnateljstva, poštne ravnateljstva ter oddelka za trgovino in obrt, ki jih imenuje deželna vlada na predlog dotičnih uradov, dalje iz referenta poštno-čkovnega urada. Uradništvo in drugo osebje imenuje deželna vlada. Vodstvo urada se poveri dr. Božidarju Maričiču.

Podkupljivi likvidatorji. Vojni dobičkarji na Dunaju še vedno mislijo, da niso dovolj izsesali ljudstva. Podkupili so ti liferanti člane vojaške likvidacijske komisije, da so jim izplačali večje zneske, kakor so jih imeli ob itak prebogatih dobičkih terjati. Več članov je bilo aretiranih; pri njih so našli velike svote. Lepa družaba mora to biti!

Nemiri v Gradcu. Dne 20. dopoldne so zborovali vojaki ljudske brambe na „trgu svobode“, poslali deputacijo k deželni glavarju, ki jim je obljubil, da se bo zavzel za njihove zahteve. Med tem časom pa so komunisti izrabili položaj. Komunist je množično razlagal svoje ideje. Komunisti so taki ljudje, ki ne priznavajo osebne lastnine in pravijo, da ima vsak človek do splošnega premoženja pravico in da se naj premoženje razdeli vsem. Po zborovanju so komunisti šli na glavni trg, kjer so zopet govorili. Mimoidečim oficirjem so trgali zvezde z ovratnikov. Tudi v kavarnah so nadlegovali oficirje. Oddelek komunistov je kratko časa zasedel poveljstvo ljudske brambe. Na pomoč je prišla dijaška legija in komunisti so zbežali. Z ozirom na te dogodke je deželna vlada prepovedala plesne zabave, župan Fizia pa je odredil, da se morajo vrata zapirati ob 5. uri, gostilne pa ob 8. uri zvečer. Točenje alkoholnih pijač je prepovedano. — Dne 21. febr. so se na Jakominijevem trgu spopadli komunisti in zvesti člani ljudske brambe. Streljali so na obeh straneh. Tudi v naslednjih dneh so streljali, dosedaj je 5 mrtvih in precej ranjenih. Komunisti so zahtevali več živeža, takojšnjo prepustitev vil, palač, samostanov itd. za družine brez stanovanj, 15 K dnevne podpore za brezposelne in za obutev in obleko 800 K, za delavke v munijskih tovarnah 600 K odpravnine, odpravnino za invalide, da si morejo novo eksistenco ustvariti, odpravnino za vojake najmanj v znesku 600 K, civilno obleko, perilo in čevlje. In še več drugih važnih zahtev so stavili. — Socialni demokratje so izjavili, da proklinjajo zlorabo obupnega položaja obupnih ljudi za neznane temne

namene in pozivljajo delavstvo, naj se upira novemu poskusu takih elementov, ker žalostne razmere, ki jih je povzročila vojska, se morejo zboljšati samo z disciplino in mirnim potom. Zaprlji so dosedaj 20 komunistov.

Železniška nesreča v Trstu. Dne 15. t. m. se je pripetila na južnem tržaškem kolodvoru strašna nesreča. Na kolodvoru v Nabrežini je trčil vlak v prazne vozove, ki so bili potisnjeni vsled tega proti 7 vagonom, v katerih so se nahajali laški vojaki. Ti vagoni so se začeli premikati in so z velikansko hitrostjo prileteli na tržaški kolodvor, kjer so trčili v prazen vlak. Vseh sedmero vagonov se je razbilo. V njih je bilo 450 vojakov, komaj polovico so rešili, drugi so mrtvi.

Nove knjige in časopisi.

Engelbert Gangl: **Zbrani spisi za mladino IV.** Pripovedni spisi. Izdalo Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta. V Ljubljani 1918. 8°. Str. 100. Cena vezanem izvodu K 4.50.— Posebnega umetniškega užitka ne nudijo ti mladinski spisi, a so zabavni in pripravi za šolske knjižnice. Oprema knjige, tisk in papir je dober. Priporočamo. Knjiga je opremljena tudi s slikami.

Slovenske učne knjige. Občinstvo pridno sega po slovenskih slovnica, v prvi vrsti po onih za Nemce, takó da so pri Dr. sv. M. že popolnoma pošle; zato se nanovo tiska Janežičev Nemško-slov. slovar in Sket-Podbojev Sprach- und Übungsbuch in v par mesecih bo mogla tiskarna Družbe sv. Mohorja postreči.

Slovenski trgovski vestnik. Glasilo slov. trgovskega društva „Merkur“, „Slov. trgovskega društva v Celju“ in „Sloven. trgovskega in obrtnega društva v Mariboru“. XVI. letnik št. 2. Vsebina: 1. Stagnacija v trgovini in industriji. 2. Trgovina in carinstvo v Jugoslaviji. 3. Slovenski trgovci ministru za trgovino. 4. Za brezposelne trg. nastavljenec. 5. Raznoterosti. 6. Društvene vesti. Izhaja petnajstega dne vsakega meseca. Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 17. Izdaja in zalaga slov. trg. društvo „Merkur“. Priporočamo to strokovno glasilo našim trgovcem!

Slovenka. Glasilo slovenskega ženstva. Izhaja 15. dan vsakega meseca. Naročnina K 12.— letno. Posamezna številka stane K 1.20. Odgovorna urednica Ivanka Klemenčič. Letnik I. Zvezek 1. Novi čas demokratizma je pozval tudi tiho žensko na javno torišče. Ženska mora pomagati graditi novo državo. In za to je bila srečna misel, da izdaja Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani žensko glasilo, ki ni kako politično glasilo, ampak je namenjeno umstveni in srčni izobrazbi našega dragega ženstva. Vsebina I. zvezka je sledeča: Sestre! (Cilka Krekova). — Žena v krščanstvu. († Anton Bonaventura, škof). — Naše kmetijsko ženstvo in nova doba. (F. S. Finžgar). — Ženska nadaljevalna šola po vojski. (S. T.). — I tebe, žena... (M. Elizabeta). — Stana. (Črtica. Silvin Sardenko). — Dr. Krek in ženska. (Miha Moškerc). — Ženska in pravo. (Dr. J. Mohorič). — Rože in zvezde. (J. Mohorov). — Kaj je s podporami? (Dr. Fr. Jež). — Otrokovo stoletje. (M.). — Dekletova molitev. (J. Mohorov). — Za naš Jadran. (Lea Fatur). — Najrevnejša. (Rabindranath Tagore). — Ženske naloge in pravice. (Jožef Gostinčar). — Naša šolska mladina. (—). — Zapiski. — Kakor vidite, mnogobrojna vsebina, ki nudi obilo pouka in pespešuje izobrazbo srca. Priporočamo vsem našim somišljenicam, ki se hočejo izobraževati, priporočamo duhovnikom, učiteljem, knjižnicam in izobraževalnim društvom.

Listnica uredništva.

Popotnik iz Roža. Odgovor na Vaše pismo najdete v današnji številki „Mira“, ki ga pazno prečitajte! Pozdravljeni!

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjau.

Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelije, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelček za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

Dobro ohranjene, skoro nove ženske jopiče, ženska krila in bluže se zamenjajo za živila. Naslov pove iz prijaznosti upravništvo lista „Mir“ v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja v boleznih in ob smrti našega ljubelega sina, brata, oziroma strica, gospoda

Valentina Virta

kakor tudi za tako obilno udeležbo pri pogrebu se prav iskreno zahvaljujemo. Zahvala tudi gosp. nadporočniku W. in vojaškemu oddelku za častno udeležbo. Bog povrni!

Sele, 18. svečana 1919.

Žalujoči ostali.

Hranilno in posojilno društvo

in v Celovcu

obrestuje hranilne vloge po

3%

Pogreša se: Oparjan Friderik,

gorski strel. polk št. 1., tehn. stotinja, voj. pošta št. 646, na laški fronti, se je zadnjič oglašil koncem oktobra 1918 in se od tega časa pogreša. Kdor ve kaj o njem poročati, se prosi, naj naznani po dopisnici bratu Oparjan Karel, hotel Trabesinger v Celovcu.

Resnična

tolažba za bolnike na živcih

je moj ravnokar izišel spis! V njem se razpravljajo mnoge dolgoletne izkušnje o vzrokih, pričetku in ozdravljanju živčnih bolezni. Pošljemo vsakomur ta **evangelij zdravilstva** čisto zastonj, ki nam piše na spodaj stoječi naslov. — **Tisoči zahvalnic** izpričujejo edino dosegljivi uspeh neumorno vestnega dela o raziskovanju v blagor trpečega človeštva. Kdor spada med

veliko krdelo bolnikov na živcih,

kdor trpi na razmišljenosti, prestrašenosti, na slabem spominu, nervoznem glavobolu, nespečnosti, neprebavljivosti, preveliki občutljivosti, na bolečinah v udih, na splošni ali delni slabosti telesa ali drugih neštevilnih pojavih, **mora naročiti svojo tolažilno knjižico!**

Kdor jo pazljivo prečita, pride do pomirjevalnega prepričanja o preprosti poti do zdravja in veselja do življenja! Ne odlašajte, ampak pišite še danes!

Ekspedicija operne lekarne, Budapešta, VII., odd. 477.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.